

Saulėta, šilčia.
Saulė teka 6:36, leidžiasi 6:52

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LVIII

Price 15c

Chicago, Ill. — Antradienis, Rugšėjo-September 21 d., 1971 m.

Kaina 15c

222

ŠIANDIEN SUSIRENKA JUNGTTINĖS TAUTOS

VLIKO TARNYBOS POSEDIS

Vliko Taryba posėdžiavo New Yorke š. m. rugsėjo 10 d. Dr. J. K. Valiūnui išvykus į Europą ir Afriką, apie pastarųjų dviejų mėnesių veiklą Tarybą informavo vicepirmininkas J. Audėnas, laikinai einąs Vliko pirmininko pareigas. Pranešėjas išryškino visą eilę svarbesnių Valdybos veiklos bruožų tarptautiniame gyvenime, į kurį Vlikas vienokiu ar kitokiu būdu buvo įsiterpęs.

J. Audėnas savo pranešime nurodė: Simo Kudirkos nutėsimas, š. m. gegužės 17-20 d. Vilniuje, dešimčiai metų kalėti ir jo gynimosi kalba iš sovietinio pagrindinio spaudos pateko į didžiulį laisvojo pasaulio spaudą. Mes, laisvame pasaulyje, apie visą tai plačiai skaitėme. Vliko Valdyba mano, kad Kudirka šia paskutine, jau tikro kankinio didvyriaus laikysena Lietuvos laisvės kovon įnešė nepaprastai didelį indėlį. Būsimajame, š. m. gruodžio mėn. Detroit, Vliko Seime šis Kudirkos įnašas numatyta visapusiškai apšvarstyti bei padaryti toli siekiančias išvadas ir lietuvių visuomenei ir pasauliui.

Tarptautinius įvykius Vliko Valdyba seka labai atidžiai. Šalia Sudano komunistų buvusio sukilimo, šalia Egipto teisiųjų komunistų, kurie ruošėsi nuversti dabartinę prezidento Sadato valdžią, labai didelę reikšmę turi du tarptautiniai įvykiai: JAV siekia užmegzti santykius su komunistine Kinija ir keturių didžiųjų valstybių — JAV, D. Britanijos, Prancūzijos ir Sovietų Sąjungos susitarimas dėl Vakarų Berlyno. Šis bei galimi kiti susitarimai gali būti nenaudingi Baltijos valstybių bylai. V. Berlynas ligšiol laikytas pirmuoju tokiu kliuviniu. Jei, susitarus dėl Berlyno, Fed. Vokietija ratifikuotų praėj. metų rugpjūčio mėn. Bonnos su Kremlimi Maskvoje pasirašytą sutartį ir įvyktų sovietų atakliai peršama Europos Saugumo Konferencija, tai tuo atveju Baltijos valstybės būtų dar labiau izoliuotos nuo Vakarų, jei sovietams atsirastų galimybės dar daugiau veržtis į Vakarų.

Tačiau, kai Arabų pasaulis pradėjo kovą prieš sovietinį komunizmą ir imperializmą, kaip jo laisvės priešus, kai raudonoji Kinija greitai laiku pasaulinėje arenoje gali turėti pasaulio reikšmę tvarkytojos, lygiai su kitomis valstybėmis, vaidmenį, kai visoje Sovietijoje literatūrinis ir kitoks pogrindis labai gyvai reikšiasi prieš spaudą, tai Baltijos tautos atsiveria naujos galimybės tvirtiau siekti laisvės. Dėl to mums tenka dar labiau budėti ir veikti.

Į rugsėjo 2-10 d. Paryžiuje vykusią Tarptautinę Sąjungos konferenciją, sekti jos darbus bei pateikti jos dalyviams žinių apie sovietų neteisėtai įvykdytą Lietuvos okupaciją, Vlikas buvo paskyręs Birutę Venskuvienę, prancūzų kalba Vliko leidžiamo biuletenio redaktorę. Ji buvo aprūpinta reikiama informacine literatūra. Vliko atstovas Australijoje J. Lapšys (jis ir Australijos Baltų Tarybos pirmininkas), artimai besdraudžiaudamas su Australijos Lietuvių Bendruomenės Valdyba, dėjo daug pastangų, kad ateinančiais metais Australijoje ruošiamame didžiuliam festivaly dalyvautų ne iš okupuotų kraštų atkviesti menininkai bei sportininkai, bet iš laisvojo pasaulio atvykę.

Vliko Valdyba, aukštai vertindama Sudano vyriausybės kovą prieš sovietinius bei vietos ko-

Mažina Kinijos asmenybės kultą

PEKINAS. — Keliautojai komunistinėje Kinijoje pastebėjo idomų reiškinį. Neseniai buvo pradėta mažinti Mao Tse Tungo portretų, statulų ir jo minčių plakutų skaičių. Iš Hsin Chiai viešbučio, kuriame apsistoja užsieniečiai, dingo Mao statula. Iš kambarių dingo jo portretai, jie pakeisti menininkų kūrinių. Vienos ligoninės pavadinimas "Anti-revizionistų liginė" pakeistas į "Draugystės liginė".

Prie Tienanmen aikštės, Pekine buvo ilgas, didelis užrašas: "Tegyvuoją didysis vadas, didysis vairotojas, didysis kariuomenės vadas ir didysis švietėjas, pirmininkas Mao". "Tas užrašas pakeistas kitu: "Tegyvuoją mūsų didysis vadas, pirmininkas Mao". Turistai pasakoja, kad panašūs pakeitimai pastebėti ne tik Pekine, bet ir kituose miestuose, kas rodo, kad asmenybės kultas Kinijoje švelninamas, ypač tose vietose, kur yra daugiau užsieniečių.

Geras žemėlapis

Ižymi amerikiečių leidykla Rand McNally 1969 m. išleista atlase "The International Atlas". Rand McNally & Company, Chicago, New York, San Francisco, 1969" šalia Estijos, Latvijos ir Lietuvos žemėlapiu raudonai išrašė šią pastabą: "The Annexation of Lithuania, Latvia and Estonia in 1940 by the Soviet Union has never been officially recognized by the United States Government".

Danijos rinkimai

KOPENHAGA. — Antradienį Danijoje įvyksta parlamento rinkimai, kurie gali pakeisti dabartinę koalicinę vyriausybę. Danijos ekonominė padėtis nėra labai gera ir vyriausybės pasikeitimas galimas dėl ekonominių priežasčių. Premjeras Baunsgaard vadovauja dešinės ir centro trijų partijų koalicijai, kuri 179 vietų parlamente bendrai turi 98 vietas. Viešosios opinijos tirimai parodė, kad valdžios populiarumas yra gerokai sumažėjęs.

Stipriausia opozicijos partija — socialdemokratai — tikisi rinkimus laimėti arba bent sumažinti vyriausybės atstovų parlamente skaičių. Naują neaiškumą įneša ir vos prieš metus suorganizuota nauja politinė partija — Krikščionių liaudies partija, kuris irgi kritikuoja valdžios ekonominę politiką — mokesčius, aukštas kainas ir prekybos balanso deficitą.

munistus, kurie kėsinosi š. m. rugpjūčio 19 d. nuversti š. m. vyriausybę, pasiuntė ratus visom arabų vyriausybėm, supažindinimą jas su Baltijos ir kitų tautų patyrimais, ryšium su sovietiniais kėslais, vykdomais terorizmais ir savo rankas pagrobti valdžią. (E)

Neapolio, Italijos iškylėliai naudojasi tramvajaus patarnavimais nepirkdami bilietų. Policija draudžia tokius pasivažinėjimus, nes jie pavojingi patiems keliautojams.

LB SPAUDOS IR RADIO DIENOS

SODUS. — Rugšėjo 18 ir 19 d. Tabor Farmoj, Michigane įvyko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės rengtos spaudos ir radijo dienos, kuriose dalyvavo virš 40 žmonių, LB, laikraščių, žurnalų ir radijo programų darbuotojų. Abi dienos praėjo diskutuojant išsivijos lietuviams svarbius politinio ir kultūrinio darbo klausimus. Suvažiavimui pirmininkavo PLB valdybos vicepirmininkas dr. A. Butkus. Dalyvavo ir aktyviai svarstymuose reikėsi Lietuvos atstovybės Washingtono patarėjas dr. S. A. Bačkis, PLB valdybos pirm. St. Barzdukas, Amerikos Lietuvių Tarybos atstovas K. Kleiva.

Pranešimus įgirdo konferencijoje padarė: Ingrida Bublėnė — apie jaunosios kartos patraukimą į Bendruomenės veiklą, kun. K. Pugetičius apie radijo informavimą ir apie etninio kultūro išlaikymo Amerikoje įstatymo projektus, V. Kasniūnas apie amerikiečių spaudos informavimą, Z. Juškevičienė — apie priešmokyklinio amžiaus lietuvių auklėjimo problemas. Svarbiausias pranešimas buvo dr. Butkaus apie projektą koordinuoti Amerikoje Bendruomenės ir Amerikos Lietuvių Tarybos darbą.

Gyvoje diskusijoje dalyviai apšvarstė visus iškeltus klausimus, paliesdami ir santykių su krašto problema. Suvažiavimo prezidiume sėdėjo be pirmininkaujančio dr. A. Butkaus, Naujienų redaktorius M. Gudelis, Tėviškės žiburių — kunigas Gaidai, Laiškų Lietuviams red. kun. J. Vaišnys, Laisvosios Lietuvos redakcinės kolegijos pirm. V. Šimkus, Dirvos atstovas Juodvalkis.

Konferencijoje kalbėjusių buvo pasigirsta Vliko atstovo. Ne dalyvavo nė vienas Bendruomenės Centro valdybos narys, nesimė ir LB Tarybos prezidiumo narių.

Ilgesnes diskusijas sukėlė dr. Butkaus bendrinės veiklos koordinacijos planas, kuriame nekeičiant esamų organizacinių struktūrų ir išlaikant dabartinių Bendruomenės ir Altos institucijų santvarką siūloma steigti bendrą aukščiausiąjį organą — seimą, bendrą politinę vadovybę, kurią sudarytų dabartinė ALTA, papildyta LB delegatais, kurių skaičius būtų sutartas LB ir Altos vadovybių. Plane numatomas bendromis įėjomis įsteigtas Informacijos centras ir Bendras Finansų Fondas.

Plano autorius užakcentavo, kad jo planas tai prisitaikymas

prie nusistovėjusios tvarkos, demokratinio principo išlaikymas, organizacijų lygybės gerbimas. Konferencija Tabor farmoje turėjo mažesnių dalyvių skaičių, negu panašūs suvažiavimai ankščiau. Dalyvavo tik trijų radijo stočių atstovai, vienas jų iš Kanados, kuri suvažiavime buvo stipriai atstovaujama, nors diskusijose ilgą laiką buvo svarstomi tik JAV lietuvių reikalai. Ne buvo Čikagos radijo stočių, nebuvė televizijos ir nesimė "Draugo" atstovo.

Nežiūrint to, konferencija laikytina vykusia, iškėlė naujų minčių, idėjų ir suartino laikraščių ir bendruomenės darbuotojus. Suvažiavusius sveikino ir vaišingai abi dienas globojo Valdas Adamkus.

Brantui patiko Brežnevo realizmas

BONA. — Vak. Vokietijos kancleris Brandtas, sugrįžęs iš Krymo, jis 16 valandų kalbėjosi su Brežnevu, papasakojo, kad buvo kalbėta apie kariuomenės sumažinimą Europoje ir įtemimų sumažinimą. Brandtas pastebėjęs sovietų vado laikyseną, kaip ty dviejų organizacijų narę, Brandtas nurodė, kad Vokietija nesiekia specialių santykių su Sovietų Sąjunga, bet siekia biznio ryšių ir susitarimų. Tas nereiškia, kad Vokietijai patiktų sovietų sistema ar režimas.

Sovietai dabar jau supranta, kad Europos saugumo konferencijoje turi dalyvauti ir Amerika. Kancleris Brandtas apie savo vizitą pas Brežnevą painformavo Amerikos, Britanijos ir Prancūzijos ambasadorius.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Kongreso lėšų komitetas nutarė pakeisti ir perrašyti prezidento Nixono planą, kuris sumažintų mokesčius biznieriams, kurie investuoja į naujas mašinas.

◆ Šiaurinėj Airijoje pasaulinai šauklys peršovė ir sunkiai sužeidė britų kareivį.

◆ Italijoje trys šimtai demostраторų mėtė akmenis į policiją, kuri gynėsi ašarinėmis dujomis. Suimta 12 asmenų. Nė ramumai vyksta Reggio Calabria mieste, kurio gyventojai nepatenkinti, kad ne jų mieste įsteigta privincijos sostinė.

◆ Izraelio kareiviai nušovė Gazos pakrastyje du arabus.

◆ Naujam Egipto ministerių kabinetui pirmininkaus tas pats premjeras Mahmoud Fawzi.

◆ Tokijo mieste buvo du sprogdimai, neatnešė aukų. Spėjama, kad tai jaunų komunistų darbas.

Parama Pakistano pabėgėliams

WASHINGTONAS. — Amerika sutiko padovanoti Jungtinėms Tautoms du helikopterus, 200 sunkvežimius ir dar 210,000 tonų maisto produktų, visa tai skiriamą Pakistano gyventojams sušelpiti. Bendra Amerikos duota suma Pakistano šalpai sieks 137 milijonus dol. Indijai, į kurią atbėgo iš Rytų Pakistano apie 8 milijonai bengalų, irgi gavo iš Amerikos pabėgėlių šalpai 82 milijonus dol.

Amerika, duodama Pakistanui pašalpą, siekia, kad Rytinio Pakistano ekonomika greit pasitaisyti ir kad pabėgėliai galėtų iš Indijos sugrįžti į namus. Amerika duoda Rytų Pakistano administracijai 26 upių garlaivius, kuriais bus išvežiojamas suaukotas maistas.

Grįs į demokratiją

BUENOS AIRES. — Argentinos prezidentas Lanusse, karinės diktatūros galva, paskelbė, kad demokratiniai rinkimai Argentinoje įvyks 1973 m. kovo mėnesį, o gegužės mėn. nauja vyriausybė perims krašto valdymą. Rinkiminė kampanija prasidės ateinančiais metais spalio mėn.

PRASIDEDA SVARBI JT ASAMBLĖJA

NEW YORKAS. — Šiandien New Yorke prasideda Jungtinių Tautų 26-toji generalinė asamblėja ir ta proga JT sekretorius U. Thant paskelbė savo raportą. Jo įžangoje jis kalba apie įvairius pasaulio klausimus, ypač apie ginkluotus konfliktus ir reiskia savo įsitikinimą, kad Jungtinės Tautos yra būtina pasauliui reikalingos, nes pasaulis be tokių institucijų būtų pavojingesnis. Sekretorius ragino spręsti Viduriniųjų Rytų konflikto klausimą per Jungtines Tautas, per specialų ambasadorių Gunnar Jarring.

Baltų taryba Australijoje

Australijoje veikianti Baltų Taryba (jos pirmininkas, drauge ir Vliko atstovas — J. Lapšys) š. m. birželio 13 d. Adelaidės mieste buvo surengusi 1941 m. išvežimų minėjimą. Buvo ir pasiūta Rezoliucija Australijos ministrui pirmininkui ir užsienio reikalų ministrui. Minėjime pagrindiniu kalbėtoju buvo sen. G. S. Davidson. Jam ir rezoliucija buvo įteikta. Joje plačiai nurodyta į Baltijos Kraštuose sovietų įvykdytą okupaciją ir pabrėžta, kad pabaltiečiai, liudininkais buvę, negali nepriminti apie įvykdytą neteisębę. Be to, nepaisant totalitarinių kraštams iš Vakarų pusės daromų nuolaidų, "kultūros mainų" ar noro vykdyti su komunistais prekybą, visvien negalima pamiršti istorijos pamokų. Pabaltiečiai, ir toliau reikdami lojalumą Australijai, reikalauja laisvės savo kraštams.

Sen. Davidson š. m. rugpjūčio 17 d. laisvę pažymėjo, kad naujas Australijos užsienio reikalų ministras Nigel Bowen savo raš. toje dėkojo pabaltiečiams už jų įnašą Australijai ir nurodė, jog teigiama, kad jie rūpinasi savo tautiečiais užjūryje. Bowen baigė žodžiais: "Australijos vyriausybė supranta jų rūpestį ir nurodo nuolat skatinti visus J. Tautų narius gerbti visus, Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos numatytus, išpareigojimus". Sen. Davidson pridūrė esąs sušaukęs baltų išsivijos veikla Australijoje.

— Vilniaus operos ir baletų teatras naują sezoną atidarė rugsėjo 15 d. Kutuzovo (buv. Napoleono) aikštėje buvo pastatyta Verdi "Aida" opera. (E)

◆ Kubos radijas paskelbė, kad Kuba gavo iš sovietų jau antrą tanklaivį, iš trijų užsakytų Sovietų Sąjungoje. Iš Britanijos Kuba jau gavo plaukiojantį krauną — keltuvą.

Liz Renay buvo aktorė, tačiau susidūrė su kriminalistų sindikatu. Ji, matyt, papasakojo apie sindikato veiklą teisingumo organams, nes dabar jos nepriima nei Hollywoodas nei sindikatas.

Thantas pareiškė įsitikinimą, kad ateinančioji JT sesija priims Kiniją nariu ir pareiškė viltį, kad laikas nebus gaisinamas įvairiomis legalistinėmis rietenomis, kurių vienintelis tikslas esąs paslėpti politinę realybę. Jo nuomone, Kinijos ir abiejų Vietnamų nebuvimas JT organizacijoje ašmė jai progą tarpininkauti dėl taikos. Jis ragino priimti į JT visas suskaldytas tautas, visai nesiekiant sprendimo problemų, kurios jas suskaldė. Dalyvavimas Jungtinėse Tautose palengvintų tų suskaldytų valstybių suvienijimą.

Sekretorius pakartojo, kad JT dažnai pritrūksta lėšų ir ragino asamblėją sustiprinti organizaciją ir jos organų galias. JT turi daug išlaidų taikos kariuomenių išlaikymui, nariai turi suprasti, kad organizacija yra bankroto. Ji manymu, nereikia apriboti derybų dėl nusiginklavimo vien tik kalbomis apie branduolinius ginklus. Per paskutinius kelerius metus ginklavimasis paprastais ginklais smarkiai padidėjo, tuos ginklus irgi reikėtų įjungti į derybas dėl nusiginklavimo.

Sovietų užsienio reikalų ministris Gromyko į New Yorką atvyko sekmadienį. Jis vadovaus sovietų delegacijai generalinėje asamblėjoje. Atvyko ir Tautinės Kinijos ministris Shu Kai. Jis pareiškė kovosias prieš pasiūlymą priimti į JT komunistinę Kiniją. Kalbėdamas NBC televizijoje ministris pareiškė, kad Jungtinių Tautų chartos 103-čias straipsnis duoda Tautinei Kinijai Saugumo Taryboje nuolatinę, pastovią vietą kartu su Amerika, Sov. Sąjunga, Prancūzija ir Britanija. Reikia pakeisti chartą, jei norima Tautinę Kiniją pašalinti iš Saugumo Tarybos.

Stebėtojai neabejoja, kad šioje JT sesijoje Kinijos klausimas bus išspręstas. Klausimas tik ar komunistinė Kinija sutiks įeiti į JT, jei čia liks Tautinė Kinija.

Apleido miestelį

WESTON, Ill. — Miestelio gyventojai apleido namus, kai traukinys nušoko nuo bėgių ir prikabinatas prie jo tankas, vežęs naftą, užsidegė. Kadangi buvo pavojus, jog gali užsidegti ir alkoholi vežęs vagonas, tai gyventojai buvo raginami namus apleisti.

Riausės Saigone

SAIGONAS, Vietnamas. — Universitetų studentai surengė demonstracijas prieš prezidentą Nguyen Van Thieu ir Amerikos įsivėlimą į karą. Buvo sudegintos trys militarinės automašinos. Šeši policininkai ir šeši studentai buvo sužeisti.

Tai tik pradžia, pareiškęs vie nas studentas. Pagal jį demonstracijos busiančios suaktyvintos. Nepasitenkinimas prezidentu Thieu, kuris pasiryžo ir vėl kandidatuoti "pats vienas" (kito kandidato nėra), vis didėja.

TVIRTA SVEIKATA - PASTOVI LAIMĖ

Kūno, proto ir jausmų darnos pagrindai
Naujausių mokslo žinių populiarus perteikimas
JONAS ADOMAVIČIUS, M. D.

PAVIEŅIO TVARKYMAS - MASIŲ GERĖJIMAS

Tik per mano, tamstos ir kiekvieno kito gerėjimą
susilauksime geresnių laikų.

Gyvenimo tiesa

Renkime gerą aplinką tikro žmogaus artėjimui

Niekas niekada neregės gero žmogaus savo vietovėje, jei jis reikiama nesirengs tokio žmogaus artėjimui. Net Kristui — ir tam reikėjo kelius parengti. Tai ką čia kalbėti apie žmoniškumo mūšio susilaukimą be tinkamo kelio jam parengimo. Nedirbant reikiama — netiesiant žmoniškumo žmogaus artėjimui kelio — visų pirma nuo savęs tvarkymą pradėjus — ne nesitikiškime geresnių laikų. Mums patiems nesitvarkant, jie tik blogės bemaž. Dabar dvasios — jausmų (emocijų) nesveikatos padiktuotų elgesių mūsų tarpe yra devynios galybės. Jau net pavėluotas laikas mums pradėti tvarkytis atgimti žmoniškam elgesiui. Jaunimas nusizūrėjęs į suaugusiuosius, eina keliais keliais. Jau, pvz., kas dvi minutes šiame krašte vienas jaunuolis suseraga venerine liga. Tai kaip ilgai dar mes snūduriuosime reikiamų darbų nesigriebdami — kol blogio banga mus nubloks?!

Blogiausia, kad mes sėjome neturėdami tinkamo grūdams lauko. Tai blogiausias ūkininko elgesys. Mes veisiamės neturėdami kur tinkamai savus va-

kus auklėti. Štai, išnuomotoje Lietuvių Auditorijoje — jos kori-doriuose meksikiečių vaikai stumdosi, važinėja, pešasi... pešasi... Tamsi, purvina — dul-kina aplinka. Ar tai ne krimi-nalistų mokykla? Ten, kur var-gas, kur kamšatis, kur nešvara — ten ligos ne tik kūno, proto, bet ir jausmų vystosi. Ten krimi-nalas kūliais veržiasi — jokie kalėjimai jo nesulaikys. Ne ne-mėginkim kalėjimais tvarkyt žmogaus dvasios reikalus: Basti-lijos storišios sienos buvo iš-griautos. Jas sugriovė sužmo-niškėjusio žmogaus dvasia: nu-kiro ji galvas visiems blogio slobinams. Už tai turim kiekvie-nas stengtis dabar atgimti rei-kiamon veiklon. Nenuleiskim rankų — girdi tik Bridgeporte tas kriminalas keroja — dar to-li jis nuo Marquette Parko. Tik visai paręs jausmais žmogus gali būti toks neraguolis, ir už savęs tvarkymosi ir už vaikų tvarkymo darbų nesigriebti. Ne-vyniokime savę į vatą — žiūr-ėkime gyvenimui tiesiog į akis. Taip plintąs, kaip jis dabar te-beplinta blogis netrukus pajęs užimti visas kolonijas, visus jos gyventojus. Gali būti pervėlu, jei mes šiandien nesuimsime sa-ve nagan — jei mes nepradėsi-me vien gerus darbus dirbti.

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozas Adomaitis - Dėdė Šernas asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir pasiskaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuviai galėtų žiemos pasiskaitymams nupirkti Antano Rūko parašytą Vienišo Žmogaus Gyvenimą - Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas jį atsimeina ir pažiūro, o naujesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo A. Rūko lengvas, vaizduojanti literatūrinė forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų išievių švie-suolių gyvenimu ir jų kieta, ideologine veikla.

Antanas Rūkas, VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozas Adomaitis - Šerno gyvenimo bruožai. Išeido Ame-rikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIENŲ" ADMINISTRACIJOJE

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietu-vių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Liudas Dovydenas, MES VALDYSIM PASAULI. Atsiminimai ir intymūs duomenys apie bolševikmet Lietuvoje dviejuose tomuose. Kainuoja po 4 dol. tomas. Juose yra 517 psl.

Jurgis Gliuda, SIMAS. Platus literatūrinis aprašymas apie Simo Kudirkos pabėgimą ir jo išdavimą rusams. Tragedija įvyko bendra-darbiuotojų ir tilių statytojų su sovietais sukeltų mitų miglose apie besikeičiantį komunizmą. 158 psl., kaina 3 dol.

Jurgis Gliuda, AGONIJA. Romanas, 408 psl., kaina 5 dol. Apa-rasoma Lietuvos vyriausybės kapituliacija prieš bolševikus ir jos na-rių elgesys tragiškose dienose.

Stefanija Rūkienė, GRIZIMAS Į LAISVĘ. Sibiro tremtinės atsi-minimai, parašyti ramiai, klasišku stiliumi apie sunkią pavergto lietu-vio dalį. Aprašyti būdas ir stilius prilygsta geriausiems garšiosios rašytojos Pearl Buck kūriniams. 526 psl., kietais viršeliais, kai-nuoja 6 dol.

Juozas Kapačinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie džiūnt Lietuva, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyk-lose, Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais, kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSEDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nesikeičiantis komunistinio klaidingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl., \$4.00.

ČIKAGIETIS ĮSPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaidžius aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl., \$1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kurašis, MAGIŠKUOJU KILIMU Į VILNIŲ. Kelionės į Lietu-vą įspūdžiai. Iliustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kurašis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UZDANGOS. Au-toriaus pastabumų neapgauna inturisto ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

V. Maciūnas, VINCAS KRĖVĖ SAVO LAIŠKUOSE 1944-54 m. 49 psl., \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpesčiai apie išeivijos kultu-rinį gyvenimą. Skurdži tremtis ji nepalenkė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadai yra ne mažiau ju-ringi. Pasiuokime visi, skaitydami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTUS. 52 psl., \$1.00.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami
NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608
atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridėdant čekį ar piniginę perlaidą.

Zuvavimas šiam Fiji salos gyventojui pavyko. Jis vieną žuvį laiko rankoje, kitą — įsikandęs dantyse.

Pavyzdžių turime — sekime jais

Štai jau pas Dievą nukeliavo neapsakomo darbštumo ir arti-mui pasiaukojimo moteris Alvu-do Vaikų Teatro Suaugusiųjų Pa-dalinio pajėgiausia aktorė, bu-vusi Šaulių meno kuopos vaidin-toja Antanina Sidzikauskaitė-Markuzienė. Jos žmoniška dva-sia valdė kūną labai žmoniškai. Su Antaninos Markuzienės mir-timi mes lietuviai netekom dvasi-nės milijonierės. Ji virš 72 metų būdama dirbo artistui: vaidino, ir gali sakyti scenoje mirė. Taip elgiausi visi gerieji žmonės: Gas-paras Velička mirdamas parašė patriotinį veikalėlį "Lėk, lėk, mano sakalėly". Toks lietuvių kilmės baritonas Eddi Nelson ne-atsisakė dirbti scenoje net gy-dytojų patariamas išsėtis — jis irgi mirė scenoje. Taip prie sa-vo darbo besirasdami nukeliavo ja pas Tveręja visi žmoniškiau-si asmenys. Jie nemiršta — jie lieka savais pavyzdžiais — sa-va į girį paskata — visiems lai-kams su mumis. Taip ir velionės Antaninos Sidzikauskaitės budy-nės buvo daugiau panašios į dan-giškas vestuves, o ne į žemiškas budy-nes. Jos taip buvo pilnos šventos nuotaikos, grožio ir rim-ties. Jose jautėsi dvasios pra-našumas prieš kūną. Antaninos dvasinis palikimas taip slopino jos kūno netekimo skausmą, kad jautėsi esąs iškilmingiausioje puotoje. Mirtis ten nesijautė — viskas gyvavo žmoniškios An-taninos nuveiktais gerais dar-bais Tautiniuose rūbuose ji il-sėjosi. Uniformuoti pasikeisda-mi šauliai ją gerbė. Dvasiškis su žmonėmis nuotakingai mel-dėsi. Visi susirinkusieji buvo susikaupę — jie tarsi klausėsi pas Dievą nuėjusios Antani-nos patarimo: sekite jįs mano pėdomis — dirbkite visi artimui, neišskiriant ir seniausiuju — kaip aš stengiausi dirbti. Taip ir nusinešė velionė Antanina di-džiausią kraitį pas Tveręja — savus dvasinius milijonus. Ji vi-sa siela tarnavo artimui: savus artistinius gabumus ji panaudojo gerui aplinkoje skleist, nuožmumą mums mažinti ir visiems laimės teikti. Ji juk sa-vo senatviškais rankomis už-dirbtus tūkstančius žaliukų skoli-no Varnas — Montessori vaikų židinelio pradžia. Be jos reikiamos ir laiku suteiktos pagalbos dar ir šiandien tų namų mes ne-turėtume. Tokių, kaip velionė Antanina žmonių dabar labai re-tai pasitaiko mūsų tarpe: eiki-me jos pėdomis visi, nė vieno neišskiriant. Paduokime vienas antram rankas: visų tikybų, vi-sų politinių nusiteikimų, visų užsiėmimų žmonės tapkime sa-vais darbais viena lietuviška, kultūringa, padori šeima. Šei-ma dirbanti gerui — laimei sa-vyje padidinti ir tokios laimės artimo širdyje pagausinti.

Mūsų visi pasiturintieji, iki šiol kantiškos bagoto žmogaus darbas, daugumoje, užsiėmė, atgimkite velionės Antaninos dvasioje, ir pradėkit talkinti pir-mus lietuviams seneliams namus įgyvendinti. Sykštus bagočiaus likimas jau senai kantiškose yra apgiedotas. Visi jį žinome. Jis baisus. Už tai dar šiandien dvasi-nį gerį imkime vertinti kuo aukščiausiu. Nuo čia prasidės

mūsų įvairiopus sveikatingu-mas. Be dvasinio gėrio — nė ne-galvokime apie kokį kūno tvir-tumą.

Dvasinis grožis žavi visus

Štai laiškas iš Lietuvos rašy-tas vienam iš naujųjų ateivių, kuris siunčia siuntinius į dabar-

— "Sakai gyvenate gerai, nors nepadėjo aitaivarai; Ir mes taip pat sava ranka išmokom pelnyt visą ką.

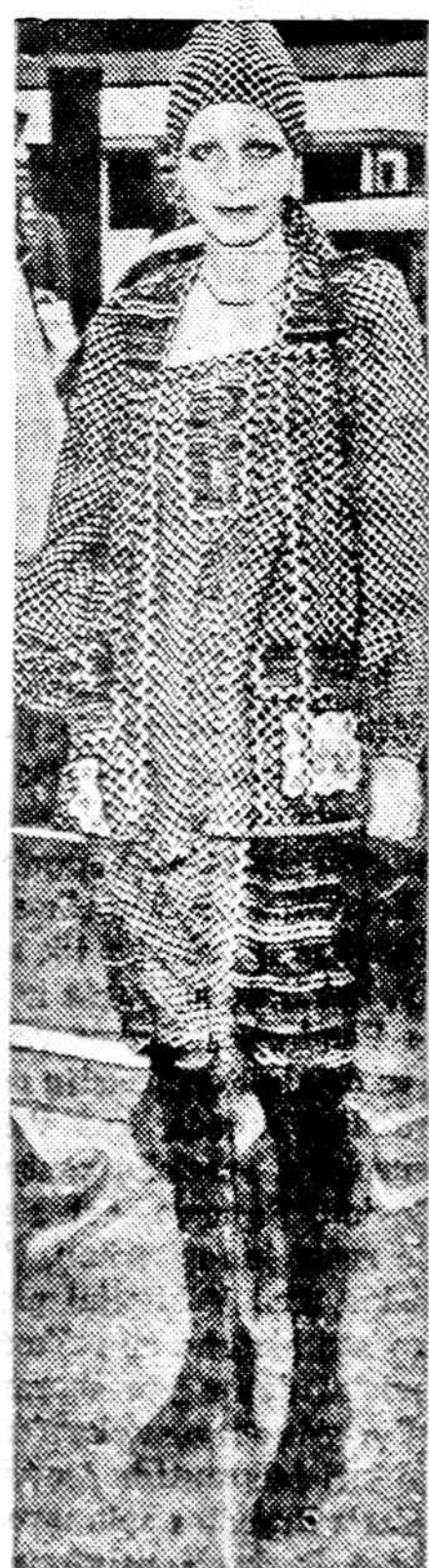
Vardan vaikystės mūsų dienų, tu atsiuntei man dovanų. Ir aš dabar mėstau, ką padovanot galėčiau tau.

Taip daug pas mus tų dovanų, kad ir pasirinkti yra sunku. Visų gražiausia dovana — tai šilo juosta balzguna; Tai smėlio kelias ties namais, pasiilgtais ir mylimais, Kalnelis papuoštas žara, ir eglių mėlyna skara; Tai kelio vingis parugėj, ramunės žiedus pradalgėj.

Prie tos didžiulės dovanos dar kapas motinos senos, Papuoštas lieknu berželiu ir eglės vainiku žaliu. Dar Nemuno kilpa sujuost ir rūtos šakelė papuošt.

Vsų tų dovanų aš tau nesigailiu — deja atsiųsti negaliu. Tuo tarpu ramina mus Gimtoji Žemė ir Dangus".

Kiek ilgai dar reikės mums čia Amerikoje dvasinės higienos pratybų, kol mes pajęsime gė-rėtis Lietuvoje žmonių besigėri-mais dvasiniais dalykais. Ten gydytojas — ligoninės skyriaus vedėjas — specialistas dirba kruopščiausiai už... 90 dolerių mėnesiui. Jis dirba žmonėms, gali sakyti, pusdykiai. Ir vis tiek nepaliauja džiaugtis dvasiniais dalykais. Jam mieliausia dova-na mums prisijustina — tai "šilo juosta balzguna". Taip giliai jis supranta mūsų nelaimę — dvasi-nės sveikatos mums pasilpima. Juk, tikrai, mes čia viskuo per-tekę medžiaginiai, kaž kur eitu-me, kad galėtume prieiti krikš-tolinio tyrumo Lietuvos upe, ge-riausiai nervus raminantį Lie-tuvos mišką, mieliausius — šir-dį kiekvienam atveriančius, taip meilius, vaišingus, gero kitam

Pagarbėjusi britų modeliuotoja Twiggy dabar bando patekti į scena ir į fil-mus. Jos drabužiai net ir šių dienų madose labai pažangūs.

KANADOS ŽINIOS

17-ta Kanados Lietuvių Diena ir II-ras Jaunimo Kongresas

Pirmą kartą Kanados Lietuvių Dienoje dalyvaus tiek daug jau-nimo, nes pirmą kartą St. Catha-rinėje sutapo šventės ruoša su Jaunimo kongresu. Jaunimo kongresas prasidės spalio 8 d. ir baigsis spalio 9 dieną. Kana-doje yra gražaus jaunimo ir rei-kia tikėti, kad jo suvažiuos daug. Vien Lietuvių Dienos programos išpildyme dalyvaus virš trijų šimtų jaunimo.

Susipažinimo vakaras jauni-mui ir senimui įvyks spalio 9 d. naujai pastatytoje salėje, 370 Ontario gatvė, talpnančioje virš dviejų tūkstančių dalyvių. Su-sipažinimo balijue gros vienas iš geriausių Kanadoje muziko V. Bobeco padidintas orkestras iš Hamiltono.

Susipažinimo vakarą salė bus

atidara nuo 6 val. popiet ir tē-sis iki sekančios dienos pirmos valandos ryto.

Spalio 10 d. pamaldos įvyks 2 val. katedroje. Church, gatvė. Pamaldas laikys msgr. Dr. J. Ta-darauskas iš Hamiltono. Pamok-lą pasakys prelatas J. Balkūnas iš JAV. Pamaldų metu giedos Hamiltono parapijos choras va-dovaujant muzikui A. Paulio-niui iš St. Catharines.

Iškilmingas aktas ir koncertas įvyks spalio 10 d. 4 val. po pietų, Kollegiate auditorijoje, 34 Catharine g-vė, dalyvaujant žy-miems Kanados ir Amerikos veikėjams, Kanados valdžios atsto-vams ir virš trijų šimtų jauni-mo programos dalyvių.

Ruoskitės iš anksto į pirmą tokią reikšmingą šventę.

Informacija

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė, Apie senus laikus, Kai aitaivarai ir laumės Skrajojo po laukus...

S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perliū ir žemėčių mūsų mae-ziems bei jaunimui:

1. N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVI-NUKES, 34 psl. su 8 apsakymais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai ili-struotos, spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.

2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KIŠKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gra-zus leidinys. \$1.50.

3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.

4. Strazė Vanagaitė - Petersonienė, LAUMĖ DAUMĖ. 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingąsias laumes Tėvų Zemeje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.

5. Maironis, JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.

6. R. Spalis, GATVĖS BERNIUKO NUOTYKIAI. Apsakka jaunimui ir senimui. Dail. A. Trinkūno viršelis ir iliustracijos. Išeido Dr. Vyduo Fon-das, 328 psl. Kaina 4 dol.

7. Juozas Šveistas, ŠAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Šodeikienės. Didelio formato, kietais viršeliais, pūkus 77 psl. leidinys. \$3.00.

8. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Eiliuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuvių ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Vaikai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansu-otų vaikams perkamas dovanas — pusę knygų, pusę žaislų — lietuviško auk-ėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

Not everyone buys Bonds for retirement.

Not anyone says so. Especially since the new higher interest rates went into effect. U.S. Savings Bonds now pay 5% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (4% for the first year; thereafter 5.20% to maturity). Interest like that makes Bonds a great way to save for the extra things that make living a little bit more fun. Books, vacations, campers, a place at the lake or in the mountains. Things you can enjoy while you're still feeling young. You can get your savings plan started by joining the Payroll Savings Plan where you work or the Bond-a-Month Plan where you bank. Start saving now. Bonds are for more than saving.

Take stock in America. With higher paying U.S. Savings Bonds.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

MŪSŲ ŽEMĖ SUNKIAI SERGA

Diena kada pasaulis mirė

II

Oras buvo nuodingas... paukščiai krito iš dangaus...
tai buvo žmogaus pabaiga

(Tęsinys)

Chicago Today praėjus 1970 metų lapkričio 1 d. priede perspaudino Dr. Isaako Asimovo, daugiau kaip 10 mokslinių ir mokslo fikcijos knygų autorius, viršuje cituoto pavadinimo fantaziją, tiksliau mokslo fikciją. Deja, daugumoje atvejų mokslinės fikcijos pasirodė buvusios pranašystės, kurios nuo Jules Verne laikų didžiojoje tapo tikrovėmis.

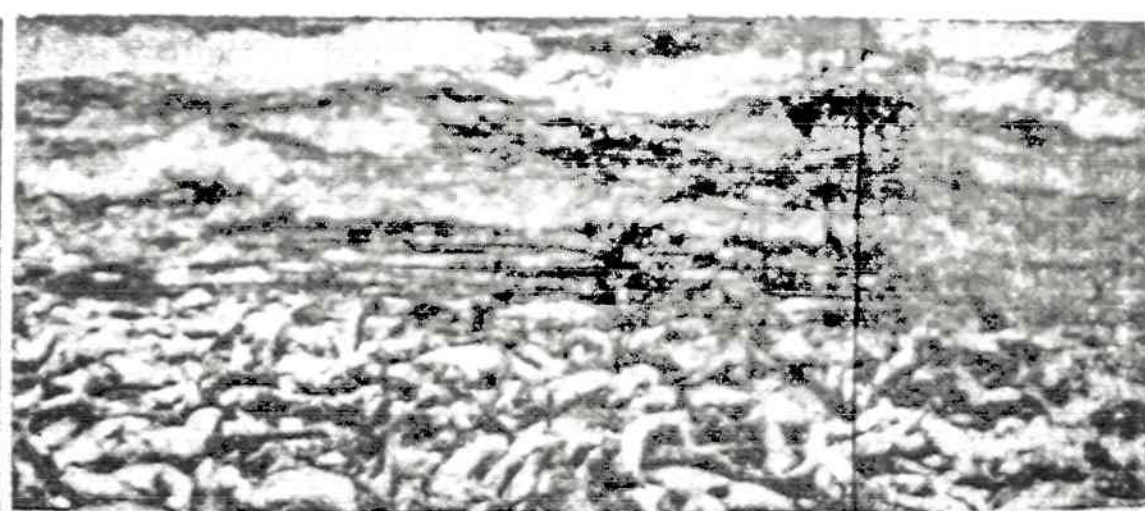
Dr. Asimovas baigia realistiškai piešia nuotakas žemėje pasakutėmis jos dienomis.

Jaksonas aiškina žmonėms deguonies svarbą

Autorius pradžioje nupasakoja, kaip pasislėpęs nuo svieto akių nuošaliuose, dar žaliuose krūmuose Jasper Jackson stato Ar-

ka, kuri tačiau nėra panaši į pasakiškojo Nojau arką: anoji buvo laivas gyvybei per didįjį tvaną išgelbėti, o Jakson Arka — kažkas panašus į viskuo apsirūpinantį miestelį ar kaimą, arba sodybą, hremetiškai apdengtą kupolu, kad iš oro vidun nuodingas oras neįsiskverbty.

Jaksonas prisiminė, kai dar ne taip seniai jis rašė straipsnius, sakė prakalbas ir įkalbinėjo bendrai griebtis veiksmų gelbėti aplinką — žemę, vandenį ir orą. Jis kalbėdavo apie deguonį ypatingai, sakėdamos: "Laisvo deguonies žemėje, nei kurioje kitoje planetoje nėra". Deguonis yra atmosferoje. Ten jis visada būdavo. Biologiškai, deguonies buvimas buvo skaitomas natūraliu faktu. Nei žmogaus or-

Jūrų žvona — žuvis pasiekia krantus dviesienos formoje...

ganizmas, nei kuris kitas gyvas padaras deguonies atsargų savyje nekrovė. Dėlto yra taip, kad nebegaudami deguonies smegenys ir visos kūnas per penkias minutes miršta.

Deguonis yra aktyvios dujos. Jos jungiasi su viskuo, kas organiška — pradedant medžiais, baigiant anglimi arba žmogumi ir žibalu. Atitinkamai pakaitinti jie dega — reikią jungiasi su deguoniu. Numesta cigaretės nuorūka ar žaibas įžiebia žolės žiupsnelį, ir ištisa giria dingsta, o su ja dingsta kūbinės mylios deguonies, paliekiant pelenus ir dujas, kuriose deguonis yra tvirtai susijungęs su kitais atomais.

Paliktas pats savo "valiai" žemės deguonis greit susikombinuotų su medžiagomis ir visiems laikams ir visiškai išnyktų. Nėra palaudo deguonies nei Mėnulyje, nei Marse, nei Veneroje nei kurioje kitoje mums žinomoje planetoje, nei atmosferos nei kokioje kitoje formoje. Deguonies yra tik žemėje. Nebūtų ir čia, jei ne augalai žalumynai: miškai, augalai ir žolės.

Augalai atplėšia iš ore esančio anglies dvideginio anglį (carbon) ir tą anglį įsijungia į savo lapus ir kitus audinius, deguonį kaip sau netinkamą ir nereikalingą atmatą palikdami atmosferoje. Visa pasaulio augmenija iki anglies ir naftos yra pasidariusi iš anglies (karbono), atimtos iš anglies dvideginio junginio. Taip augmenijos maišto atmatą — deguonis su laiku pripildė visą atmosferą.

Bet žmonija sudegino anglies

ir naftos atsargas ir degina miškus. Jaksonas aiškina žmonėms, kad išnaikinus miškus nebebus kas deguonį begamina. Žmonės pasidarydavo neramūs, bet ir vėl eidavo miškų kirsti. Žmonės ir daugiau darė kas negalima, žinoma, ne iš piktos valios, o vien dėlto, kad negalvojo. Jie leido į upes ir ežerus savo ir industrijos srutas. Į vandenį nutekėjo visi detergentai ir šarmai, cheminės trąšos ir pesticidai (parazitams naikinti nuodai). Kiek pastangų bedėjo Jaksonas, desperatiškai besistengdamas išgelbėti pasaulį. Nebetękus vilties pradėjo statyti Arką.

Antrasis Nojus stato Arką

Pensacola, Florida. — Rugs. 12 d. Masės nevyvų žuvų, kurias Floridos Marine Patrol valdininkas pavadino "didžiosiomis viljose tos srities istorijoje, pastebėtos šiandien nusitęsiant per geras dešimtį mylių Escambia Bay rytiniu pakraščiu.

"Tenai yra tokios masės, kad staciai neįmanoma atspėti, kiek ten nevyvų žuvų gali būti", pareiškė leit. Lewis Zangas. "Tokių kiekiai aš manau, kad metų bėgyje visa Eskambijos įlanka bus nebegyva".

Zangas pridūrė, kad žuvų dviesienos, nuo kurios buvo užsikimšęs Molatto Mayou, per 12 mylių į rytus nuo šios vietos, buvo dalis to paties žuvų gausimo, kurs prasidėjo rugsėjo 4 dieną ir išnaikino milijono dolerių vertės geriausių austrų.

Jaksonas statė savo Arką.

Prie jo priėjo vienas jaunas vyras, iki juosmens išsivilkęs, prakaituotas. Jis prabilo: "Prasiti reikalai. Daugiau ir daugiau pranešimų per radiją..."

"Nėgyvos žuvis?"

"Visame okeane. Reikalai prastėja".

"Aišku, prastėja..."

Gyvybės ciklus žemėje buvo delikatiškai tarpusavyje susiaudę, tad galėjo daug žalos pakelti — bet ir tam buvo riba...

Puvimo bakterijos tarpo ir dauginos, ir atakuodavo atmatas ir kombinuodamos jas su deguoniu, kol tik atmatų ir sručių nebaigiam antplūdyje deguonis sutirpo ir dingso.

Žmonės stengėsi atitolinti pavojų statydami sručių valymo įmones, kuriose sručios būdavo sukombinuojamos su deguoniu prieš patekdamos į vandenį. Bet tuo būdu paruoštos sručios buvo beveik grynas mineralas. Algės augo, plito, bujojo ir mirė, o puvinio bakterijos jas skaldė, imdamos ir sunaudojamos deguonį ir pačios mirėdamos. Vandenyne dykumos didėjo. Cheminės trąšos dirvožemyje buvo turtingos nitratais (azotinėmis dalimis) ir fosfatais. Detergentai taip pat turėjo daug fosfatų. Visa tai suplaukė vandenį, kad algės galėtų plisti, augti ir mirti.

Į vandenį vis daugiau pateko visai sofistikuočių nuodų. Merkurio (gyvsidabrio) priemaišai, chlorino ir sieros junginiai, visa cheminės industrijos atmatų parafernaliija; visa tai plėdė ir skaldė gyvybės auksą. Ir visa tai buvo nunešama į okeanus.

Jaksonas vienoje karštoje kalboje pasakė, kad okeanas sensa už jį patį greičiau ir okeanas mirs už jį patį anksčiau. Jo kalba spaudoje rado menką atgarsį. "Tik jau ne okeanas?" jo paklausė netikintis reporteris.

— Kodėl ne? — klausimu — klausimą atsakė Jaksonas. "Baltijos jūra jau prieš metų metus mirė. Tai yra užburts ratas.

Atsiųsta paminėti

Pedagoginio Lituanistikos Instituto naujais leidiniais

Pedagoginis Lituanistikos Institutas Čikagoje išleido dvi vertingas knygas sudarytas iš paties autoriaus Vincento Liulevičiaus iš įvairių laikraščių bei žurnalų surinktų jo rašytų straipsnių dviem tolimomis tomis: Išeivija Lietuvos atkūrimo darbe ir Amerikos lietuvių kultūriniai laimėjimai. Stambaus sąsiuvinio formato 8½ x 11 pirminis leidinis turi 66 puslapius su aplanka, kaina pažymėta \$3; antrasis tokio pat formato 18 psl. kaina \$1. Abudu sąsiuviniai išleisti, kaip autorius paaiškina, Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentams pasaulio lietuvių istorijos kursui. Ta pačia proga, mokomajam reikalmi išleistas perspausdinant iš "Pavasario balsų" ir kitų raštų Maironio populiariausių eilėraščių (33) atranka 48 puslapių leidinyje su poeto dar kleriko laiku nuotrauka. Leidinėlį pavadinimas: "Maironis: Miškas ir lietuvis. Mažoji biblioteka", kaina \$1.50.

Grįžtant prie pirmųjų, tai yra darbas vertas kiekvienam lietuviui išieivui pasidžiaugti ir pa-

sidžiaugti, radus suglaustai ir nuosekliai, sakysiau chronologiškai atpasakota, kiek lietuvių sveikose salyse yra parodę meilės savo tėvynei ir kiek aukų bei pastangų sudėję gelbėdami jai laisvę atgauti ir vėliau jos netekus. Štai, kad ir trumpiausia turinio santrauka:

Išeivija Lietuvos atkūrimo darbe I skyriuje — "Pastangos XIX amžiuje" pradedama Napoleono laikais ir 1831 bei 1863 metų sukilimais; kova už savąją spaudą, ili Lietuvos dalyvavimo Pasaulinėje parodoje Paryžiuje. II skyriuje apimtas laikotarpis nuo 1905 metų revoliucinių sąjūdžių ir Pirmojo JAV lietuvių politinio seimo iki įvairių rinklavių įvairausiems reikalams dar savo tebevergiavimo Lietuvoje. Skyriai II iki VII pasakoja išeivijos pastangas ir glaudžius ryšius su karų kankinama, nepriklausomybės siekiančia ir dėl jos kovojančia Lietuva; jnašas Lietuvos nepriklausomybei ir jos pripažinimui atgauti ir paraba Lietuvai ekonomiskai atskirti.

Sąsiuvinyje "Amerikos lietuvių kultūriniai laimėjimai" aptaria Amerikos lietuvių Amerikoje įsikūrimo sąlygas ir kul-

tūrinės veiklos pagrindus, jų būnauskiai, sakysiau chronologiškai atpasakota, kiek lietuvių sveikose salyse yra parodę meilės savo tėvynei ir kiek aukų bei pastangų sudėję gelbėdami jai laisvę atgauti ir vėliau jos netekus. Štai, kad ir trumpiausia turinio santrauka:

Abudu leidiniai aprūpinti bibliografija bei šaltinių lentelėmis.

Atrodo, kad šiedu leidiniai bus naudingi ne vien studentams lituanistams, bet ir visiems lituanistikos veikėjams kaip parankus "Vade mecum". J. Pr.

Sustoja žurnalas "Look"

New Yorkas. — Korporacija Kowels paskelbė, kad nuo ateinančio mėnesio žurnalo "Look" leidimas sustabdomas. Paskutinis numeris išeis spalio 18 d.

Žurnalas buvo pradėtas leisti 1937 metais su 700 tūkstančių prenumeratorais. Per pirmuosius šešių metų mėnesių jo parduota 6,600,000 egzempliorių, tačiau dėl didėjančių leidimo išlaidų esą nebeapsimoka toliau leisti.

GEROS DOVANOS

Šios knygos parduodamos dabar "Naujienose" su didėliais nuolaidomis:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$3.00
Minkštais viršeliais tik \$2.00
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONĖS. Kelionės po Europą išplūdiai. Vietoje \$2.00 dabar tik \$1.50

Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį.

NAUJIENOS,

1739 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

Jau atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Aleko Ambrose knyga, aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus. 664 psl. Kietais viršeliais \$10.00, minkštais \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašytas pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, išteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesni žmonių biografiniai. Duoti dokumentuoti katalikiškų, socialistinių, laisvamanisčių ir kitų organizacijų atlikti darbai, išteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS

vardu ir pasiusti:
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

Chicago Savings and Loan Association

6% PER ANNUM
OF \$5000 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 YEAR MATURITY

5 3/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000
ONE YEAR MATURITY

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000 OR MORE
6 MONTH MATURITY

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
Passbook Accounts
\$100.00 MINIMUM

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings and Loan Assn.

Mrs. PHIL PAKEL, President

6245 So. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Raginkite savo apylinke augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6% PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Aprausta iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy. 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Nesutaria dėl būdų Bendruomenei kenkti

Praeitą šeštadienį ir sekmadienį Valdo ir Astos Adamų dėka Pasaulio Lietuvių Bendruomenė buvo sukvietusi JAV ir Kanados lietuvių laikraščių redaktorus, spaudos darbininkus ir JAV Lietuvių Bendruomenės veikėjus, kad galėtų pasikeisti mintimis įvairiais lietuviško gyvenimo klausimais. Juozas Bačiūnas sugalvojo ir pradėjo tokius spaudos atstovų pasitarimus, o Valdas Adamkus, pats neturėdamas laiko net užėiti į suvažiavusių pasitarimus, eina Bačiūno pramintu taku.

Toki pasitarimai buvo naudingi praeityje. Išsilalbinimas dažnai nulygina aštrumus, parodo kitą medalio pusę, priešus verčia tapti sukalbamesniais. Suglaudžiamos retėjančios lietuvių gretos, randama bendra kalba patiems svarbiausiems klausimams spręsti. Tokiuose pasitarimuose Bendruomenės vadai ne tik išdėstydavo savo pageidavimus, bet jie užgirdavo ir kritikos.

Praeitą sekmadienį pagrindinį pranešimą padarė PLB pirmininkas Stasys Barzdukas. Kad platesni Amerikos lietuvių sluoksniai žinotų jam rūpimas svarbiausias problemas, šiomis dienomis įdėmė jo pranešimą. Suvažiavusiems patiko Barzduko parinkta pavyzdinė Krylovo pasakėčia "Kvartetas". Joje, kaip žinome, groti nemokanti beždžionė, asilas, ožys ir lokys kaitaliojo vietas orkestre, tampė stygas, pagaliau barėsi ir koliojosi, bet nieko neišėjo. Orkestrui neužtenka muzikus persodinti, reikia, kad jie mokėtų groti.

Tabor ūkyje sukviestoje konferencijoje skaityti keli referatai, duota lietuviams naudingų informacijų, pamatinis mokyklinio amžiaus vaikams būtinų vadovėlių paruošimo reikalas, bet suvažiavime nesibaigė kalbos apie pačioje Amerikos Bendruomenėje kilusį konfliktą. Krylovas galėjo savo muzikantus sodinti iš vienos vietos į antrą, bet konferencijos organizatoriai buvo daug sunkiau: patys svarbiausieji jų muzikantai visai neatvyko į konferenciją.

Tabor ūkyje paaiškėjo, kad yra kiles nepaprastai aštrus konfliktas tarp Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir naujai išrinktos JAV Lietuvių Bendruomenės vadovybės. Jis toks aštrus, kad volentinė vadovybė, prieš mėnesį raginusi savo veikėjus ir pritarėjus galimai gausesniais būriais vykti į šaukiamą spaudos konferenciją, paskutinę savaitę įsakė ten nevažiuoti. Frontininkai paklausė. Jie šion konferencijon neatvyko. Nepasirodė ir frontin-

ETNOGRAFINIŲ SIENŲ PAINIAVA

Laikas nuo laiko mūsų rašalioje kyla kartais nereikalingos, bet privertiančios pagalvoti kontroversijos. Kaip antai, Lietuvos valstybės išikūrimo datos klausimas, lietuvių tautos vaidmuo antikiniam pasauliui, ir, pastaruoju laiku, didžiojo Lietuvos kunigaikščio - karaliaus naudosenos kiverčias. Tie klausimai ir jų paryškinimas padeda sustiprinti lietuvių išeivių tautinę sąmonę. Drauge, o ypač Naujienose pasirodą straipsniai šiais klausimais yra ne tik įdomūs, bet ir naudingi.

Kas būdinga mums, tai, kad tuos klausimus viešai kelia publicistai, o ne mokslininkai. Užtat dažnai miklesnė plunksna labiau nuteikia visuomenę priimti gabaus publicisto išvedžijimus. Žinoma, to pasekoje mokslininkas nukentė. Čia nenorima papeikti žurnalistines kontroversijas mokslinėm temom. Anaipol! Dažnai mūsų siūliai specialistai - mokslininkai nepalaido santykių su plačiaja visuomene ir nesupranta, kas tuo metu tikrai domina masės. Užmirštama, jog ir kai kur-

ninkų kontroliuojamos spaudos atstovai. Kitose konferencijose jų redaktoriai net koreferentais buvo, o šį kartą jiems skirtos kėdės buvo tuščios.

Paaiškėjo, kad konfliktas tarp PLB ir JAV LB labai rimtas. Naujai išrinkta volentinė grupė pareikalavo, kad į šią konferenciją nebūtų įleistas klarinetu grojantis muzikantas. Bendruomenės orkestro vedėjui atsisakius išstumti ilgus metus nuosirdžiai Bendruomenės darbą dirbusį viceprezidentą, nutarta visą konferenciją boikotuoti. Tikėtai informacijos sumetimais leista porai frontininkų vykti į spaudos konferenciją, o visi kiti susilaikė.

Niekam ne paslaptis, kad frontininkai išvaikė iš Bendruomenės didelę daugybę visuomeninį darbą pasiryžusių dirbti žmonių. Kiekvienoje kolonijoje nuo Bendruomenės darbo buvo atstumtas didokas vyrų ir moterų skaičius. Kitų įsitikinimų žmonių atstumimo jiems neužtenka. Dabar jie reikalauja, kad būtų išstumtas jiems ilgus metus nuosirdžiai dirbęs, brangų laiką eikvojęs ir sveikatos vos nepalaužęs vicepirmininkas.

Frontininkų užsispyrimas vieniems valdyti Bendruomenę ją nusisino, padarė vienos grupelės negyvu organizmu, mažinančiu patarnavimus ir uždarančiu leidinėlius. Kiles konfliktas tarp JAV LB vadovybės sulindusių frontininkų su PLB vadovybe dar labiau pakenkė Bendruomenei. Volentinė eina prie liepto galo. Ji bandė primesti savo valią Altui, bet jai nepavyko. Nutrūkus dialogui su Altu, ji dabar viešai traukia ir su PLB. Jie bandė primesti savo valią PLB vadovybei, o kai nepavyko, tai demonstratyviai boikotavo konferenciją. Niekas volentinei Bendruomenei tiek nepakenkė, kiek šis nutarimas. Lietuviai bijo žmonių, kurie nori savo valią primesti. Niekas lietuviu taip neatstumia, kaip valios primetimas prievarta. Prieš prievartą lietuviai kovoją, o kai nepajėgia, tai bėga, bet prievartos jie netoleruoja.

reikšmę negincytina. Bet ap- kad galima lietuvių veikėjus gaulinga iliuzija yra tikėjimas, surūšiuoti į dvi grupes — minimalistus ir maksimalistus: masės būsimoms Lietuvos valstybės sienoms" (Akiračiai, Nr. 3—27).

Dirvoje "Šis bei tas" skyriuje V. Rastenys susilaukė atkierio, kuris remiasi daugiau liaudišku sveiku protu, negu katedrine diplomatią, būtent: "Tik taip galima pelyti bent minimumu, kai siosime prieš savo godžių kaimynų apetitus... jei elgetiš-kai maldausime vien minimumu, tai — vargu ir tai begausime" (Dirva, Nr. 31, š. m. balandžio 23 d.).

Šie pasisakymai sienų studijavimo klausimu yra, palyginti, švelnūs. Klausimą iki aistros laipsnio sukėlė Algirdas Gustaitis. Jau eilę metų Algirdas Gustaitis braižo didžiulį "etnografinės Lietuvos" žemėlapi. Labai imponantiška savo erdvumu ir pridėtais atvaizdais yra Gustaičio Lietuva; ji apima buvusią Rytų Prūsiją, Baltosios ir Naugarduko vaivadijas ir nemažą ruožą į rytus nuo 1920 m. Lietuvos — TSSR sienos. Žemėlapiu apimtis kutena visų lietuvių širdis. Aiman, kad Lietuva būtų tokia! Visa bėda, kad joks Lietuvos institutas, jokia LRK Mokslo Akademija nesukubų pridėti savo im-pramitūros ant to žemėlapi. Buvo kreiptasi į Vliką ir į Lietuvos tyrimo institutą, bet nesulaukta aprobato. Tad Gustaičio didžiulis žemėlapis guli jo stalčiuje. Visa kapa sumažintų fotokopijų išdalinta. Didžiulio atspaudas yra Lietuvos Laisvės Komiteto būstinėje (žinoma, toki-oje vietoje, kur nematytų žemėlapiu lenkų ar latvių egzilių politikai!).

Bet A. Gustaitis nenusimena. Jis rašytė rašo straipsnius mūsų periodikoje sienų klausimu. Visur perša savo nubraižytas ribas.

Kai Lietuvos tyrimo institutas priėmė Lietuvos etnografinių sienų žemėlapi, kuris nesutapo šimtanuosimintinai su Gustaičio žemėlapiu, tai pastarasis spaudoje išliejo savo tulžį prieš institutą ir jo žemėlapi. Jo argumentai buvo ad hominem pobūdžio ir užtat nesulaukė atsakymo.

A. G. tulžis vėl išsiliejo po Vilniaus krašto lietuvių sąjungos c. v. pirm. Kazio Veikučio š. m. vasario 28 d. kalbos. Toje kalboje (kuri tilpo Nepriklausomos Lietuvos kovos 31 d. numerio), K. Veikutis išdėstė vilniečių ir mažlietuvių pastangas paveikti Vliką, kad anas paskirtų diramosio ir lėšų rintoms Lietuvos sienų studijoms. K. Veikutis taip pat padarė pastabą,

dėl prarastos didybės ir žavin-gių miškinų. Mykolas Balins-kis 1850 m. rašė, kad Baltvy-žių girios gyventojai kalbėję lietuviškai arba ukrainietiskai (ar tik ne gudiskai? A. B.) bei lenkiškai. Na, gerai, bet kiek tų girėnų galėjo būti? Vos 6000. Lietuviškai tenai dar kalbėjo apie 1876 m., bet jau lenkiško-jo elemento įtaka vyraujanti ir kitus elementus beveik visiškai suvirškinusi. 1921 m. Baltvydžių girioje surašyta vos pus trečio tūkstančio girėnų. Ką tai reiškia prieš 1.200.000 lenkų Baltosioje, Bialoje bei kituose miestuose ir miesteliuose. Abe joju, ar tūlo Gustaičio tauri lietuvių suvirškinusių milijonų mozdūrų, ypač "zajadlų kresov-cų".

Tam pačiam straipsnyje A. Gustaitis be reikalo tarkuoja Veikutį ir Budreckį. Jis sarkastiškai rašo: "atrodo, kad jis K. Veikutis — A. B.) yra minimalinės Lietuvos šalinin-kas, kaip ir minėtas dr. Budreckio darbas". Anaipol! mie-las Algirdai. Kazys Veikutis jau kelintame Vliko seime bandė išjudinti mūsų politikus iš letargijos ir sudominti juos lietuvių tautos etnografiniais klausimais. A. Gustaitis labai neteisingai švaisto minimali-nės Lietuvos sąvoką. Iš visų, kurie rašė sienų klausimu ir be abejo A. G. visus straipsnius yra iškirpęs — tai berods, kad V. Rastenys bus didžiausias mi-nimalistas. Grįžkime prie jo straipsnio Akiračių 3 — 27 nu-mery, atseit: "Tegu tik pa-vykdta Lietuvai išsilaikyti įsiki-bus į dabartinę LTSR sienas. Tai būtų laimikis." Iš to teigi-mo gali susidaryti įspūdis, kad tas publicistas būtų patenkin-tas tik Vilniumi ir Klaipėda.

Iš veiksmų, tai, tur būt, bent oficialiai didžiausi mini-malistai bus mūsų diplomatai, kadangi niekas mums nepripa-žino Vilniaus, švenčių, Tra-kų ir Druskininkų apskričių gražinimą Lietuvon. Lietuvos Laisvės Komitetas dėl santy-kių su lenkais ir latviais, ven-gia prasiituri sienų reikalų. Kai būna, išprovokuotas, tai pa-sisako už 1920 m. arba sutarti-mis sudarytas sienas — t. y. už politines — diplomatinės sie-nas. Vlikas seka Lietuvos Lais-vės Komiteto pavyzdį.

Kita vertus, Lietuvos tyrimo instituto siūlomos sienos net kai kur pralenkia A. Gustaičių. Juk šiaurės rytuose gustaitinis žemėlapis pasistumia iki Dri-sos, ogi Instituto žemėlapis dar apima beveik visą Dysnos apsk-ritį.

(Bus daugiau)

Klaipėda ordino valdžioje (1252 - 1525 m.)

12

Skaitykite tokį sąrašą:

- Kryžiuočiai užpuolė autochtonų kai-mus.
- Išplėšė iš namų ir tvartų daiktus, maistą ir gyvulius.
- Degino vietinių gyventojų trobas.
- Arkliais trypė ir naikino pasėlius.
- Užmušė vyrus.
- Žudė žmones pagal šūkį — Pagonių užmušimas yra Kristaus garbinimas.
- Gaudė ir niekino moteris.
- Išsivarė moteris ir vaikus į vergiją.
- Kas pasivadė Ordino malonei, pate-ko į amžiną baudžiavą.
- Ordinas varė prūsus prievarta krikštintis.
- Naujakrikščiai turėjo bažnyčiai atiduoti "dešimtinę", t. y., dešimtą dalį savo lobio. Tam, kas nepaklausė, buvo taiko-ma bausmė — "tegu toks bus teismo už-statu paimtas". Pakarklis, "Kryžiuočių Valstybės" ... p. 262.
- Naujakrikščiai turėjo bažnyčiai atiduoti "dešimtinę", t. y., dešimtą dalį savo lobio. Tam, kas nepaklausė, buvo taiko-ma bausmė — "tegu toks bus teismo už-statu paimtas". Pakarklis, "Kryžiuočių Valstybės" ... p. 262.
- Sekmadieniais ir švenčių metu varė gyventojus pėsčius į tolimas bažnyčias.
- Privalėjo vaikus krikštyti ne tauti-niais, bet vokiečių nustatytais bažnytiniais vardais.
- Kitas nuostatas pasako: "Taip pat savo vaikų, pakrikštytų klebonų, nei upė-

se, nei kur kitur tegu nekrikštyja". Baus-mė — "Trijų akmenų vaško, arba smar-kus plakimas". Pakarklis, "Kryžiuočių Valstybės" ... p. 262.

- Uždraudė verkti ar vaitoti ant mi-rusiųjų draugų ar artimųjų kapų. Bausmė: — Žiaurus plakimas ir trys markės bažny-čiai ir teisėjui.
- Atėmė vietinių žemes.
- Atėmė miškus.
- Atėmė ganyklas.
- Atėmė žvejybą.
- Atėmė medžioklę.
- Atėmė prigimtą teisę rinkti gintarą.
- Įvedė baudžiavą.
- Pavertė gyventojus baudžiaunin-kais.
- Tvarkė baudžiauninkus vokiečių dvarininkų pagalba.
- Paklusniems autochtonams pasky-rė lenų kuklius žemės sklypus.
- Čiagimiams neleido gyventi mies-tuose.
- Vaikams neleido mokslų eiti.
- Neleido amatų mokytis.
- Neėmė autochtonų ligonių į Ordino ligonines.
- Neleido iš vienos vietos į kitą keltis.
- Neleido dukterims tėvų ūkelių pa-veldėti.
- Varė žmones baudžiavą atlikti.
- Varė žmones piliis statyti.
- Varė žmones ponams groivius ir valdžiai kanalus kasti.
- Varė žmones upių krantines rengti.
- Ėmė vaikus užstatais.

- Siuntė užstatus į Vokietiją.
- Grąžino paauglius jaunuolius ka-riauti prieš tėvus ir gimines.
- Ėmė vyrus į Ordino kariuomenę.
- Uždėjo mokesčių prievolę.
- Mokesčiai buvo mokami grūdais, daiktais, gyvuliais, maistu (Mėsa, kiauš-i-niais) ir pinigais.
- Reikėjo mokesčius mokėti už:
 - lenų gautą žemę,
 - ganyklą,
 - leidimą šienauti,
 - leidimą malkų kirsti,
 - leidimą žvejoti,
 - leidimą medžioti,
 - leidimą medų kopti.
- Įvedė autochtonų teismus su maž-ja jurisdikcija.
- Įvedė vokiškus teismus su didžiąja jurisdikcija (teisė į ranką ir sprandą).
- Leido veikti Slaptiesiems Teis-mams (Femegericht, Freistuhl).
- Įvedė bausmių sistemą.
- Uždėjo ypatingai sunkias bausmes už senųjų dievų garbinimą.
- Pavedė bausmių vykdymą bude-liams.
- Įvedė žmogaus kūno supiniginimą.
- Steigė budelių įstaigas ir nuginatė tokius jų darbus:
 - Budelis plakė nuteistuosius ryšk-tėmis.
 - Lietė nuteistųjų kūnus įkaitinta geležimi.
 - Tasė sąnarius ratu.

- Kirto sąnarius.
- Kirto galvas.
- Korė žmones.

Ir dabar spręskime patys, kiek iš minė-tų veiksmų buvo kardo veiksmas ir kiek buvo misijų, kiek buvo džiaugsmo krikš-čioniško tikėjimo ir kiek buvo prievartos, mirties ir ašarų. Kristus vargu būtų tokią kryžiuočių veiklą misijoms tarp pagonių pavadinęs. O ponai, kurie išgalvojo sąvo-ką "Schwertmission", tokių žodžių rikia-vimu (Sprachregelung) neišgelbės Ordino reputacijos, bet galėtų prie savo skambių direktorių, daktarų, profesorių dar ir "fa-riziejus" titulą prisikabinti.

Mūsų viršuje patiekitąjį sąrašą patvir-tina ištraukos iš Zemaityjos bajorų skundo Vakarų Europos valdovams, parašyto 1416 m. apie Ordino elgesį, kuomet pastarasis valdė Zemaityją (1398 — 1408):

"Visiems pasaulio kunigaikščiams ir krikščioniškoms tautoms... Patys mūsų valdytojai, vokiečių ordino broliai iš Prūsijos, po to kai ėmė valdyti mūsų žemę... ėmė mums spausti pradžioje pamažu, vėliau kaskart smarkiau, — nutraukinėti mūsų darbus, kuriuos buvome įpratę dirbti savo naudai, savintis mūsų tėvonių val-das, kurias turėjome nuo savo tėvų, se-nelių ir prosenelių, ir grobti jas savo nau-dai, o mūsų pilną mažinti, atimdami iš mūsų visus bitynus ir kitus mūsų pragyve-nimo šaltinius... Toliau palaipsniui ėmė pajungti mūsų kaklus, iš prigimties lais-vus, prie vergiškų darbų ir krauti mums

nepakeliamas įvairiausių rūšių naštas, atimdami mums visai neteisėtai tarnus, vergus, valstiečius ir duoklininkus, toliau plėsdami iš mūsų visas teises — laisves medžioti, žvejoti ir kitus panašius naud-menis, pagaliau draudė mums susisiekti su kaimyninėmis šalimis prekybos ir kitais reikalais; panašiu būdu nenorėjo leisti ir mūsų kaimynams lankytis su prekėmis ir kitais panašios rūšies materialinio naudojimo reikmenimis. Daugelį dar ki-tokių mums uždeda sunkumų, kurių raštais ir skundais negalėsime tinkamai išaiškinti. Bet štai kas atrodė mums sunkiau už visas naštas, kad kiekvienais metais reikalavo iš mūsų laido vaikų įkai-tais, kurių atsisakius jiems duoti, jie, dėl to nepakęsdami mūsų, be jokio pasigailė-jimo ir žmoniškumo tiek daug kartų iš mūsų išsivarydavo brolius, seseris, steng-damiesi atskirti mūsų pačių žmonas, ne-pasitenkinę beveik 200 mūsų vaikų skaičiumi, kuriuos turėjo įkaitais...

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite

Dienraštį

"NAUJIENAS"

Jos visad rašo

TEISYBĘ

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PRospect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Pirmia ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012
Telefonai: PRospect 8-1717

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadien. ofisai uždaryti.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7668

DR. C. K. BOBELIS
IR
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telefonai: 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HEmlöck 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.,
antradieniais ir penktadieniais nuo 1-5, treč.
ir šeštadieniais nuo 1-5, treč.
ir šeštadieniais susitarus.

Rez.: GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir šeštadieniais uždaryta.
Ofiso telefonai: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Ofiso telefonai: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadien., antradien., ket-
virtadien. ir penktadieniais nuo 3 iki
7 val. ryto. Ketvirtadien. ir šeštadi-
eniais nuo 9 iki 11 val. ryto tik
susitarus.
Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradien. nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisai: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadien.
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečadieniais
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiad.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadi-
eniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEmlöck 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Pirmia ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefon. HE 4-2123.
Jei neatsiliepia, tai telefon. GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Baid-
žai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: PRospect 6-5084

Melrose Parko lituanistinės mokyklos 20 metų sukaktį pasitinkant

Melrose Parko lituanistinė mokykla pirmuosius mokslus Amerikoje pradėjo 1952 m. vasario mėn. 2 d. Ją suorganizavo ir įsteigė tuometinė Lietuvių tremtinių draugija (vėliau pasivadinus bendruomenės apylinkės vardu.

Gyvenant Vokietijoje, nors ir svetimame krašte, lietuvybės išlaikymas nesudarė sunkumų. Lietuviai stengėsi apsigyventi atskirose stovyklose, o kur gyveno bendrose įvairių tautybių stovyklose, stengėsi susiburti į didesnes grupes ir tvarkytis, gyventi lietuviškais papročiais, sudaryti savo prieaugliui lietuvišką aplinką ir dvasią. Mažesnė stovyklos veikė pradžios mokyklos, o didesnė ir gimnazijos.

Visai kitas klausimas lietuviybės išlaikymui tame lietuvių atžalyne, kuris jau gimė Amerikoje, Kanadoje, Australijoje ar kituose kraštuose. Toji lietuvių atžalyno karta ir sudarė tėvams, visuomenei ir patriotinėms organizacijoms didžiausią rūpestį lietuviybės išlaikymas, lietuviškai skaityti ir rašyti išmokymas ir supažindinimas su Lietuvos valstybės istorija, jos geografija, krašto pažinimu. Tad ir laisvuose kraštuose teko steigti lituanistines

šeštadienines vargo mokyklas, kuriose lietuviai mokytojai didžiausiomis pastangomis stengėsi ir dabar tebesistengia lietuvių mažuosius išmokyti rašyti, skaityti ir lietuviškai kalbėti. Skaudu, kad atsiranda nemažai lietuvių tėvų, kurie savo vaikų neleidžia į lituanistines mokyklas, pasiteisindami, kad mokymasis kalbėti lietuviškai, sugadina jų vaikų "angliškos" kalbos akcentą.

Melrose Parko lietuvių kolonija nėra didelė. Tačiau turi savo lituanistinę mokyklą, kuriai artinasi 20 metų sukaktis. Prieš šių mokslo metų pradžią (IX. 11 d. 9 val. ryto) sugauti mokyklos vedėją ir mokytoją Antaną Repšienę yra sunku. Dieną dirba, o baigusi darbą kartais ne į namus važiuoja, bet į Čikagą parvežti mokyklai knygų, sąsuvinių ir kitos medžiagos. Pradėti 1971 — 72 mokslo metų mokyklos vedėja į mokyklą atvyko vieną valandą anksčiau. Padėjė iš mašinos sunėmė knygas ir kitą mokyklai medžiagą, greitomis mokyklos vedėjos Antaninos Repšienės paklausa keletą klausimų, į kuriuos ji maloniai atsakė.

— Ne už kalnų yra Melrose Parko lituanistinės mokyklos 20 metų sukaktis. Mokykloje dirbate mokytojos darbą nuo įsikūrimo dienos. Mokyklos vedėja esate 14 metų. Jums geriausiai žinoma mokyklos įsikūrimo data, jai įkurti pastangos, patalpų sunkumai, koks skaičius mokinių pradėjo lankyti mokyklą, kiek abiturientų laidų mokykla išleido, kas buvo pirmaisiais mokyklos vedėjais, mokytojais ir ar mokyklą lanko lietuvių vaikai iš apylinkės miestelių?

— Tarp 1949 ir 1951 m. iš Vokietijos į Ameriką atvažiuojo didžiausias skaičius lietuvių šeimų. Keliolika dešimčių šeimų apsigyveno Melrose Parke ir ne mažai apylinkės miesteliuose. Pirmiausia buvo suorganizuota Melrose Parko ir apylinkės tremtinių draugija (vėliau pasikeitusi į lietuvių bendruomenę). 1952 m. sausio mėn. visuotinio tremtinių draugijos (bendruomenės) susirinkimo metu buvo nutarta įsteigti lituanistinę šeštadieninę mokyklą Melrose Parke. Mokyklos įsteigimo darbą atlikti susirinkimas pavedė tremtinių draugijos valdybai. Valdyba ir jos tuometinis pirmininkas a. a. Petras Kavaliauskas (miręs prieš 10 metų) susirinkimo nutarimą įvykdė greitai ir įsteigė mokyklą, nes mokyklinio amžiaus mokinių ir mokytojų apylinkėje netrūko. Mokykla pirmuosius mokslus pradėjo 1952 m. vasario mėn. 2 d. Sacred Heart parapijos bažnyčios mokyklos patalpose, kurias iš tos parapijos klebono kun. Freeman gavo Melrose Parko prekybininkas, visuomenės veikėjas, senesnės kartos lietuvis Petras Metrikis. Ir šandien tose patalpose mokykla tebeveikia.

Pirmaisiais metais mokykloje mokėsi 33 mokiniai. Pirmąją grupę sudarė mokiniai (17), gimę Vokietijoje, antrąją grupę (16) — gimę Vokietijoje ir Lietuvoje ir jau lankę lietuvišką mokyklą. Mokykla bus išleidusi 15 abiturientų laidų ir jiems išdavusi pažymėjimus. Kadangi mūsų kolonija yra maža, tai buvo prisilaikoma tokios tvarkos: kai mokymai baigia angliską pradžios mokyklą, tuo pačiu laiku jis baigia ir lituanistinę mokyklą ir jam išduodamas diplomą. Pas mus ir baigusiems mokyklą mokiniams, žinių pagilinti, leidžiama pasilikti mokykloje ir toliau, jei tik mokymai nori. Pirmasis mokyklos vedėjas buvo Juozas Pažeris.

Markauskas Antanas. Nuo 1957 m. Antanina Jarienė, 1962 — 63 m. kun. Stasys Šantaras ir nuo 1964 m. iki šios dienos yra Antanina Repšienė. Mokykloje dirbo šie mokytojai: Juozas Pažeris, Kazys Markus, Antanas Markauskas, Antanina Jarienė, Stasė Zadvydienė, Bronius Murinas, Veronika Markauskienė, Henrikas Raštiki, Jonas Černius, kun. Jakubičius, kun. Stasys Šantaras, Ignas Bumelis, Elena Lazauskienė (9 metus), Anyta Puknaitytė, Aldona Milmantienė, A. Skirmontaitė, Ona Rakauskienė, Rasa Juknelytė, Albina Kašubienė ir Antanina Repšienė. 1971-72 mokslo metais mokykloje dirba mokytojai: Antanina Repšienė, Albina Kašubienė ir Ona Rakauskienė. Melrose Parko lituanistinė mokykla moko vaikai ir iš šių apylinkės vietovių: Melrose Parko, Maywood, Broadview, Berwyn, Westchester, Bellwood, Joliet, Prairie View, Wooners Grove, Itasca ir Čikagos. Mokyklą globoja ir remia LB vietos apylinkė. Prisideda savo parama ir Lietuvių Amerikos piliečių klubas, — kalbėjo mokyklos vedėja A. Repšienė.

— Žinau, kad mokykloje mokosi šeima — keturi mažamečiai vaikai ir motina — antros ir trečios kartos. Ar mokykloje mokosi ir mišrių šeimų vaikai, ir tokie vaikai, kurie pradeda lankyti mokyklą visai nemokėdami lietuviškai kalbėti? — Mūsų mokykloje mokosi ne tik senesnės kartos, bet ir antros ir trečios kartos lietuvių tėvų vaikai. Iš Prairie View Fred A. Vaisvil, kuris yra direktorius William Rainey Harper College, Palatine, Illinois; šeima — motina ir keturi mažamečiai vaikai — atvažiuoja mokyti. Motina atveža savo keturis vaikus ir jį pati mokosi lietuviškai skaityti, rašyti. Pradėjo visai menkai mokėdami lietuviškai kalbėti pati, o jos vaikai visai nemokėjo. Senesnės kartos mokinė yra ir Plikaitytė. Ji jau gerai lietuviškai kalba ir pradeda rašyti. Mokosi ir mišrių šeimų, kaip du broliai Savic-

— Kaip ilgametei mokytojai ir mokyklos vedėjai, žinančiai mokyklos praeitį ir dabartį, manysiu, kad būtų greičiausiai ir tiksliausiai pasakyti savo nuomonę apie ateitį ir ar nepatruks mokyklai mokinių, kaip ilgai, ar nesudarys sunkumai su mokytojais?

— Manau, kad bent 10—15 metų mokyklai mokinių nepatruks. Bendrai mokykloje mokinių skaičius svyruoja tarp 20—29. Pernai turėjome 29 mokinius. Keturi baigė mokyklą, bet du tikrai pasiliks gilinti žinių ir toliau. Apylinkės lietuvių šeimose priauga gražius skaičius vaikų. Mažai suklysiu tvirtindama, kad mūsų mokyklai mokinių nepatruks ir kitam dešimtmėčiui. Dabartine mokyklos padėtimi negaliu skustis. Kiek sunkiau "pranašauti" apie mokytojus. Bet ir tuo reikalu esu optimistė ir netikiu, kad pritrūktų ir mokytojų — baigė savo pasikalbėjimą vedėja A. Repšienė. K. T.

Dingsta mustangai

Laukiniai arkliai, vadinami mustangais, ilgus amžius bėgiojo po Vakarų Amerikos dykumas ir kalnus. Dabar Fordo gamybos Mustangai važinėja, gal būt, po tas pačias dykumas moderniais plentais.

Arkliai į Ameriką atvežė ispanų konkvestadorai maždaug prieš 400 metų. Sako, kad 1900 m. vakarinėse JAV valstijose buvo 2,000,000 arklų (mustangų). Dabar Vidaus Reikalų departamentas apskaičiuoja, kad laukinių arklų dar yra 16,000. Daug tų laukinių arklų buvo išgaudyta, papiauta šuns mėsa. Kitus "sporto" medžiotojai išsėdė. Dėl jų ūkininkai sunaikino, nes jų pievas ar javus nugandydavo. M. Š.

A. A.
STEFANIJAI TUMIENEI - GIRULIENEI
mirus, Jos vyrą Justą, sūnų Eugenijų Girulį ir jo šeimą užjaučia ir kartu liūdi
K. ir P. Variakojai

A. A.
Teis. JONUI MIČIULIUI
Lietuvoje mirus, reiškiamė gilią užuojautą dukrai Adonai Jasinskienei ir broliui Pijui Mičiuliui.
Leopoldas Murelis
Antanas Laucevičius

A. A.
AGNES BACEVIČIA
Pagal pirmą vyrą Grigaitis
Pagal tėvus Pilauckaitė
Gyveno 2346 So. Oak Park Ave.
Mirė 1971 m. rugsėjo mėn. 18 dieną, 12:30 val. popiet, sulaukusi senatvės. Gimusi Lietuvoje, Metelių parapijoje, Papiečių kaime. Amerikoje išgyveno 60 metų. Pasiliko dideliame nuliūdime dukte Aldona Kitt, žentas Peter, 2 anūkai — John ir Patricia, sesers sūnus John Senkus su šeima, švogerka Helen Čižauskas su vyru Klemensu ir daug kitų giminų, draugų bei pažįstamų. Kūnas bus pašarvotas pirmadienį 5 val. popiet Vance koplyčioje, 1424 So. 50 Ave., Cicero, Ill. Laidotuvis įvyks trečadienį, rugsėjo 22 dieną iš koplyčios 10:00 val. ryto bus atvežta į Lietuvių Tautinės kapinės. Nuodirdiai kviečiame visus: gimus, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse. Nuliūdę: Duktė, žentas, anūkai sesers sūnus, švogerka. Dėl informacijų skambinti tel. 737-1213.

PLEASE BE CAREFUL!
Only you can prevent forest fires!
REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIEŲSE"

GELININKAS (PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje gražiausios gėlės ir vainikai antkapių papuošimui ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220
GUŽAUSKŲ
GĖLĖS VISOMIS PROGOMIS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telefonai: GROvehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonai: TOWNhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
Laidotuvių Direktorai:
DOVYDAS P. GAIDAS **GERALDAS F. DAIMID**
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: Yards 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENA IR NAKTĮ
★ TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASATIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS (LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone COmmodore 4-2228
South Holland, Illinois

A FOREST'S FUTURE IS IN YOUR HANDS
Every tree, every shrub, and all our wildlife depend on you to help prevent forest fires. So please follow Smokey's ABC's: Always hold matches off and. Be sure to douse all campfires, stir the ashes, and douse them again. Crush all smokes dead end.
Please! Only you can prevent forest fires

Komunistai žudo Ukrainos patriotus

Panašiai kaip penki Lietuvos lituanistai Ukrainoje nužudyti dailininkė Ala Horskā

LONDONAS.—D. P. Pogrimdzio spaudos pranešimais, Vasilko miesto mieste netoli Kievo nužudyta talentinga dailininkė ir drąsi jaunosios ukrainiečių gentkartės veikėja Ala Horskā.

Ji gyveno Vasilkove, kur slaugė sergantį savo patėvį. Ji buvo rasta pasmaugta rankšluosčiu.

Gimusi 1929 metais Ukrainoje, ji baigė Kievo dailės akademiją ir buvo viena iš iniciatorių Kievo ukrainiečių jaunųjų klubo steigėjų.

Ji buvo sukūrusi Kievo universiteto salę T. Ševčenko vardu, kurį universiteto rektorius Szwec (lietuviškai Batsiuvis) sunaikino ir dailininkė bei jos bendradarbių pašalinio iš Ukrainos dailininkų sąjungos.

Ala Horskā dažnai buvo šaukiama liudyti jaunųjų intelektualų procesuose, vėliausiai V. Morozo byloje. bet visomet ji gindavo teisiuosiūsius, negana to pasirašydavo po įvairiais protestais ir atvirais laiškais, paskutinį kartą drauge su L. Kostenko, I. Dziuba, J. Sverstniku ir kt. Nestebėtina, kad buvo stambūs krikštas KGB aktyve.

Net po tragikos mirties saugumo policija jai nedavė ranybės. I jos laidotuves buvo susirinkę daugybė žmonių, bet neva nebaigto tardymo dėlei laidotuvės buvo nukeltos 3 dienoms vėliau. Prie nužudytosios kūno niekas nebuvo prileistas, ir po kelių dienų patylomis palaidota.

Ukrainiečių pogrindžio spaudos pranešimu, yra keletas versijų dėl to, kas ją nužudė, bet vieša paslaptis yra, kad ją nužudė bolševikinė Maskva.

Raudonų parazitų apsesta Baltija

O. Germanis rugsėjo 17 dienos Chicago Tribune antraštė "Pavergti Latvijai" rašo:

Beabejo, daugelis amerikiečių kritikuoja dabartinę ekonomijos būklę. Niekas nemėgsta aukštų mokesčių, nedidelių arba infliacijos. Tačiau amerikiečių gyvenimo standartas yra aukštesnis pasiaulyje ir vyrausybė nuolat stengiasi ekonomijos perspektyvas pagerinti.

bet dabar įsivaizduokite kitą situaciją, kur pavergtos tautos ekonomija yra nukreipta ne savo būklės pagerinimui, bet vien žiaures ir tironiško diktatoriaus naudai. Jei galėtumėte įsivaizduoti, turėtumėte suprasti apie latvijos padėtį šiandien.

Prieš II Pasaulinį karą Latvija buvo pasiturinti, agrikultūrinė, pusiau industrinė Baltijos tauta. Beraščių beveik visiškai nebuvo ir kriminalo mažai tebuvo. Gamtovaizdis tebebuvo beveik originalus (nesuterštas) ir žmonės buvo darbštūs.

Tačiau viskas pasikeitė po 1941 metų, kai sovietų ordos užplūdo mūsų kraštą. Ne be to, mes gavome patirti ir nacių barbariškumą, o nuo 1944 metų vėl sovietus. Dabar, esant sovietų nelaisvėje, Latvijos produkcija eina nebe latviams, bet komunistų rusams. Kaip vienas latvių fermeris man pasakė, "Net viš-

Stanford Institutas išrado naują būdą skliams skaityti. Viena aparato dalis, lyg foto kamera, stebi, o kita — perduoda drebančiomis adatomis raides į skaitytų pirštų galus. Paveiksle matoma Shari Gabrielson skaito ant sienos pakabiną biuletenį.

tos nebėra savo kiaušinių savininkės".

Istorijos bėgyje latvių žmonės gavo pažinti daug tironų, ir mes gyvename ir dirbame tai dienai, kuomet mes jų nebeturėsime.

U Thant pasitraukia

Washingtonas. Dabartinis Jungtinių Tautų general sekretorius U Thant pranešė, kad jis nebekandidatuos tolimesnei kadencijai. Jo vieton Jungtinių Valstybės remia Suomijos atstovo Makso Jakobsono kandidatūrą.

Kadangi Jakobsonas yra žydų kilmės, tātai sudarys problemą, kaip Maskvai, taip arabų pasauliui.

Infliacija Europoje

Washingtonas. Amerikiečiai dejuoja dėl infliacijos nepasiklausę, kaip kitur dejuoja. Bendrai JAV-bėse per praėjusius 5 metus pragyvenimo išlaidos padidėjo 25 procentais. Anglijoje pabrango 32 procentais, Japonijoje per praėjusius 5 metus jautiena mėsa pabrango 24%, Anglijoje — 58%, Prancūzijoje — 40%, Australijoje — 36%, o Jungt. Valstybėse tik — 15%.

Butų nuoma Prancūzijoje bendrai pakilo 40%, Anglijoje nuo 40% iki 50%, Australijoje — 41. Vakarų Vokietijoje nuo 20% iki 36%. Japonijoje — 25%. JAV-bėse 18%.

Brighton Parkas

"Is rytų šalėlės saulutė tekėjo, o is vakarėlių debesėliai ejo". Tai gi tarp rytų ir vakarų Chicagoje yra Brighton Parkas, kur gyvena daug mūsų lietuvių. pasiskirsčiusių po šią plačią apylinkę. Čia rašančiam nesunku surasti įvairių nuotykių is jų organizacijų veiklos bei jų praeito ir dabartinio gyvenimo. Pavyzdžiui, geri mūsų lietuviškos spaudos rėmėjai, ponai Henrikas ir Emilija Mockai, užlaikę jaukią užėigą, neseniai įdėjo daug kainuojančio darbo remontui bei bendram vidaus pagerinimui. Dabar pas juos užėjus nereikia vasaros karščių kentėti, be to, šeiminių ličiuliškų patarnavimas daro gerą įspūdį. Kaip su šeiminkais, taip ir jų svečiai galima surasti bendrą pokalbį. Aną dieną radau ten tarp kitų ir Stasį Jušką, su kuriuo turėjau įdomų pasikalbėjimą apie jo pergyvenimus. Jis papasakojo kaip pasidarydavo is anksto sutartis parengimų salėse koncertų programoms atlikti. Dabartinio laiku turi gerą atsakomąją darbą Sears Roebuck kompanijoje. Dėkoju ponui Stasiui Juškui, taipgi ponams Mockams už

gausų pavaišinimą bei malonų priėmimą.

Ponai Leonardas ir Mary Ann Malai šiomis dienomis susilaukė naujagimės sveikos gražios dukrelės, kuriai vardas duota Debra Paulette. Dabar jie turi berniuką ir porėlę mergaitę. Tai tikrai graži šeimynėlė. Prieš keliolika metų Mary Ann šokdavo "Aleties" šokėjų grupėje. Dabar šoka su savo geraisiais vaikais namuose. Be to, noriu priminti, kad ponas Malus prieš kurį laiką ištiko baisi nelaimę: Leonardui darbe sulaužė koją, tai per keliolika mėnesių gydėsi ligoninėse bei namuose. Dabar jau pasveiko ir vėl gali dirbuoti. Aišku, dėl tos nelaimės jie daug nukentėjo.

Gero, rimto jaunikačio Walter Zengulio vestuvės su Izabella Murauskas įvyks šeštadienį, spalio 16 d. Po šliūbo vietinėje lietuvių bažnyčioje (prie 11 ir California), svečių priėmimo vestuvinė puota bus Orland Parke. Nežinau, ar man teks nors per raktą skytę pasižiūrėti, kaip ten naujavedžiai su savo svečiais linksmai baliavos. Nežinau to, es is anksto linkiu ponams Zenguliams malonaus vedybinio gyvenimo. Walteris atsitarnavo Dėdes Samo kariuomenėje, tai dabar jie galės su ramiai gyventi. Taip pat galės pasidžiaugti ir Walterio motinėle, Bernice Zengulienė, susilaukusi geros malonios marčios.

A. Jusas

Filmu aktorį Eve Bruce buvo nelen-gva gauti vaidmenį, nes ji yra beveik 6 metų aukštesnė. Dabar ji vaidins "Where Does It Hurt" filme su britu aktorium Peter Sellers.

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia
CROWN & BRIDGE
DENTAL TECHNICIAN
Top salary. Benefits. Pleasant working conditions.
If interest call
RO 4-1500

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia
RECEPTIONIST -
TYPIST
Young & attractive for our loop office. Good typing skills a must. Will consider a beginner.
APPLY OR CALL
329-9191

TRUMP AI

— Dr. Milda Budrienė, dr. Aldona Šliupaitė ir dr. Jonas Bačiulis yra pakelti Pasaulio Lietuvių Gydytojų draugijos garbės nariais už nuopelnus lietuvių bei tai organizacijai.

— Dail. Česlovo Janušo darbų paroda įvyks rugsėjo 25 — 26 d. New Yorko Lietuvių Kultūros židinyje. Bus išstatyta virš 100 įvairių kūrinių ir atžymėta 40 metų kūrybos sukaktis. Rengia Lietuvių Moterų klubų federacija.

— Vladas Venckus, Venecelos LB pirmininkas, pakviestas VLIKO atstovybės pirmininku toje valstybėje.

— Skulp. Prano Baltuonio darbų paroda įvyks spalio 2 ir 3 d. Lietuvių klubo patalpose, Hartford, Conn. P. Baltuonis iš parinktų medžio šaknų ir šakų padaro gilius išpūžius sukeliančias skulptūras, kuriomis susidomėjo Kanados ir Amerikos žmonės ir meno vertintojai. Gyvena Montrealyje.

— Istorinė knyga "Amerikos Lietuvių Taryba" iš spaus-tuvės jau atgabenta į ALT įstaigą. Norintieji knygą įsigyti ar ją platinti, prašomi kreiptis adresu: ALT centro valdyba, 2606 West 63rd St., Chicago, Illinois 60629. Tel. 778 — 6900, 778 — 6901, arba asmeniškai darbo valandomis, nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p. ir šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 val. d.

ALT Reikalų Vedėja

— Dick Butkus, Chicago Bears futbolo komandos žaidėjas buvo išsamiai aprašytas ilgamie straipsnyje su daugeliu iliustracijų Chicago Tribune savaitiniame magazine. Sekmadienio rungtynėse su Pittsburgho futbolo komanda Butkus buvo visų dėmesio centre ir savo žaidimu įrodė, kad vertas labai gero įvertinimo, koks ir buvo išsamiam straipsnyje. Rungtynes laimėjo Chicago Bears 15:17 rezultatu.

— Dr. Vladas Šimaitis, Amerikos Lietuvių Tarybos sekretorius su šeima, š. m. rugsėjo mėn. 11 d. išvyko vienam mėnesiui atostogų. Jį pavaduoja Dr. Kazys Šidlauskas, ALT centro valdybos vicepirmininkas. Visais ALT liečiančiais reikalais, prašome kreiptis adresu: 2606 West 63rd St., Chicago, Illinois. 60629, Tel. 778 — 6900 — 01.

ALT Reikalų Vedėja

— Grįšim, grįšim... nauja moterų kvarteto ir duetų įdainuota plokštelė gaunama Margi-nuose, Gifts International, pas Gradinską ir Brazdžionį bei kitus platintojus. Taip pat pasleidėjus: "Garsas" Co., 1229 Franklin St., Racine, Wis. 53403. Kaina — 5.00 dol. (Sk.).

Rugsėjis
— bendruomenės mėnuo.

ATLIKIME

TAUTINE PAREIGĄ,

ATIDUODAMI

SOLIDARUMU INAŠAI!

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ŽEMAIS NUOSIMCIAIS MĖNESINIAIS ISSIMOKEJIMAI

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITE SI

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

Butų nuomavimas, įvairūs draudimai

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4307 So. KEDZIE, CHICAGO

TEL. — 254-5551

4936 — 15th St., Cicero

Tel. 652-1202

MARQUETTE PARK

Beautiful brick 3 flat, 16 years old.

Brick 2 car garage.

Custom interiors, many extras.

Priced to sell.

CALL

687-4707 after 6 P. M.

BY OWNER

HOFFMAN ESTATES

Highpoint, immed. occupancy, 3

bdrm., 2 car garage, fireplace.

\$31,200.

882-1843

4 BEDROOM COLONIAL

2 1/2 baths, 2 fam. rooms, — one with

fireplace, central-air, all built-ins.

Many extras. Walk to schools, shop-

ping, and swimming pool.

BY OWNER

\$48,000.

CL 9-0941

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kreštus

P. NEDZINSKAS, 4089 Ashlar,

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-9592

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS

INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.

LA 3-8775

(Currency Exchange įstaiga)

Pigūs automobilų draudimai.

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

Tel.: R.Epublic 7-1941

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai,

tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapols

3208 1/2 W. 95th St.

GA 4-8654

Safe, Fire, and Casualty Company

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos

visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

Naujienu Sukaktuvinis Ban-

ketas su programa ir šokiais

įvyks š. m. spalio 31 d., sekma-

dienį, 4 val. p. p. V. F. W. salė-

je, 7254 W. 63rd St., Argo, Ill.

Visa lietuviška visuomenė ma-

loniai yra kviečiama dalyvauti.

Dėl rezervacijų prašoma rašyti į

Naujienas, 1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill. 60608 arba skam-

binti HA 1-6100. Vakarieni su

kokteilium \$8.00 asmeniui.

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI

"NAUJIEŖOSE". — TURI GERIAUSIA

PASISEKIMĄ BIZNYJE

PIRKITE BE BAIMES

3 BUTŲ BIZNO PATALPA. Tvir-

tas namas, aliuminum langai, platus

lotas. Artima vieta Marquette Par-

ke. \$17,600.

2 AUKŠTŲ MŪRINIŲ NAMAS, apie

\$17,000 pajamų metams. Tvarkingai

priziriėtas, saugioji vietoj. Rimtam

pirkėjui, vertas \$47,000.

7 KAMBARIŲ SVIESIŲ PLYTŲ MŪ-

RAS. Ceramic virtuvė ir vonia. Gazo

šildymas. Garazas. Blokas nuo Cal-

ifornia, Marquette Parke. \$26,500.

2 BUTŲ 15 M. MŪRAS, 2 po 4 1/2,

išbaigtas rūšys. Didelis garazas. 2

gazo šildymai. Artū mūras. \$39,600.

4 BUTŲ gražus mūras ir 4 auto

mūro garazas. Naujas gazo šildymas.

Alumiumum langai. Prie Maria High.

— \$42,700.

SKLYPAS 30' su garazu prie Mar-

quette Parke. — \$10,500.

9 KAMBARIŲ MŪRAS. Patogi vie-

ta, rami gatvė, arti parke. \$18,950.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-2200

2 PO 4 MŪRINIŲ, sklepas ir pasto-

gė, centrinis šildymas, garazas, Bright-

on Parke.

2 PO 5 MEDINIŲ ir šalia tuščias

sklypas. 41-ma ir Campbell.

PUKUS BUNGALOW. Irenstas

sklepas, garazas. Tuoji galima užim-

ti. 77-ia prie California Ave.

MAISTO KRAUTUVE ir 2 butai

Brighton Parke.

3 BUTAI ir bižio patalpa Mar-

quette Parke.

VALGYKLA su namu ir visais tren-

gimais. Judri vieta.

SIMAITIS REALTY

2951 WEST 63 STREET

436-7878

6 BUTŲ MŪRINIŲ, gerame stovyje,

platus sklypas, geros pajamos. 54 ir

Damen apylinkė. — \$38,000.

LABAI GERAS 10 butų mūras, 2

automobilių mūro garazas, Marquette

Parke. — Tik \$89,000.

10 BUTŲ, mūras, alum. langai, šil-

gazu, Gražus pastatas. Apylinkė

62-ra ir Talmun. Tik \$79,500.

1 1/2 AUKŠTŲ 12 metų mūrinis. Ši-

lama gazu, centrinis šildymas, gražiai

irengtas rūšys, 2 auto garazas, beveik

dvigubas sklypas. Apylinkė 47tos ir

Pulaski. \$37,500.

2 PO 5 MŪRINIŲ. Nauja šilima ga-

zu, aliuminijaus langai, 2 automobilių